

Friluftslivets fellesorganisasjon

Adresse: Nedre Slottsgate 25, 0157 OSLO
Telefon: 23 31 09 80, Telefaks: 23 31 09 89, E-post: post@frifo.no
Org. nr.: 971 262 834, Bankgiro: 7154.05.51671, Postgiro: 0801 2713550

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato 29.09.2000

HØRINGSUTTALELSE – SAUDAPROSJEKTET; SØKNADER MED KONSEKVENSTREDNING FOR KRAFTUTBYGGING I SAUDA MED TILHØRENDE HØGSPENTANLEGG OG KRAFTLEDNINGER

Vi visert til Deres brev av 14.03.2000 angående høring for Saudaprosjektet.

Utbyggingsplanene

Det søkes om konsesjon for opprusting av eksisterende kraftverk og en vesentlig utviding av kraftproduksjonen basert på nye overføringer, reguleringer og nye kraftverk. To av de eksisterende kraftverka er planlagt nedlagt. Dagens energiproduksjon er på vel 1000 GWh/år. Energiproduksjonen etter den planlagte utbyggingen vil være 2150 GWh/år.

Vannkraftutbyggingen

I tillegg til å utnytte vannet fra eksisterende utbygginger søkes det konsesjon om overføring av vann fra i alt 17 nye elver og bekker.

Kraftverk

Det søkes om konsesjon for bygging og drift av tre nye kraftverk med koplingsanlegg. Dette er Sønnå kraftverk, Botnvatn kraftverk Dalsvatn Nord kraftverk. Det søkes også om utviding av eksisterende koplingsanlegg.

Kraftledninger

Det søkes om konsesjon til tre nye kraftlinjer, samt opprusting av en eksisterende linje.

Ødeleggelse av norsk natur

Den generelle samfunnsutvikling fører til et stadig sterkere press på naturen. Mulighetene for å drive friluftsliv svekkes kontinuerlig ved at attraktive naturområder reduseres i størrelse og kvalitet, og gjenværende områder gjøres vanskeligere tilgjengelig. Blant annet har inngrepsfrie naturområder i Norge blitt redusert dramatisk i løpet av de siste 100 årene som følge av ulike typer utbygginger og inngrep. Dessverre fortsetter denne utviklingen, og veibygging og vassdragutbygging er de viktigste grunner til dette. FRIFO mener derfor det nå er svært viktig at vi tar vare på de

naturverdiene som fortsatt finnes, både i og utenfor inngrepsfrie områder, blant annet for å ivareta friluftslivet som er en del av norsk kulturarv og som en del av det helseforebyggende arbeidet i Norge.

Som i alle andre utbyggingsprosjekter framstår dette som et prosjekt der det er tatt store hensyn til natur- og friluftslivsinteresser. Grunnen er som alltid; de opprinnelige planene var mer omfattende og hadde følgelig større negative konsekvenser. Prosjektet markedsføres imidlertid av utbygger som landets største opprustings- og utvidingsprosjekt, men er i realiteten et helt nytt utbyggingsprosjekt som omfatter en rekke urørte elver og bekker. Det sier seg derfor selv at dette må få store negative konsekvenser for natur- og friluftslivsinteressene i området.

De negative konsekvensene skyldes først og fremst følgende:

- Lingvongselva blir tørrlagt.
- Tengedalselva blir tørrlagt eller får sterkt redusert vannføringen.
- Sagåna blir nær tørrlagt ved Tjelmen, samt sterkt redusert vannføring i Sagfossen.
- Åbøelva blir nær tørrlagt i Buerområdet, samt sterkt redusert vannføring ellers.
- Malldalselva blir tørrlagt fra inntaket på 560 moh, samt sterkt redusert vannføring ved fjorden.
- Langfossen blir tørrlagt 7 måneder i året og Langfossdalen mister sitt urørte preg.
- I Indre Etnefjell vil 9 bekker få sterkt redusert vannføring.
- Slettedalselva blir tørrlagt, men får noe vannføring nederst i elva.
- Det vil bli bygd tre nye kraftlinjer på til sammen ca 20 km.
- Botnavatnet i Berdalen som i dag er et senkningsmagasin vil bli demt ned med en 65 meter høy steinfyllingsdam, med en total reguleringshøyde på 91 meter.
- 7,5 km ny anleggsvei langs Berdalsvatnet.
- 7 nye tipper.

Friluftslivsinteresser i området

De områdene som vil bli berørt av utbyggingsplanene representerer viktige friluftslivsinteresser i denne delen av landet. Utbyggingen vil derfor få store negative konsekvenser for friluftslivet i området. *Åbødalsvassdraget* har store naturfaglige kvaliteter, og har blant annet nasjonale vernverdier innenfor geologi og botanikk. Åbødalen er et viktig friluftslivsområde både sommer og vinter. I de nederste delene av elva er lakse- og ørretfiske viktige friluftslivsaktiviteter. Områdene rundt og langs *Sagåna* og *Maldalsvassdraget* er viktige utfartsområder både sommer og vinter. *Skaulenområdet* representerer stor friluftslivsinteresser og bør vernes etter naturvernloven. Området har et sterkt villmarkspreget og er i Norsk sti- og løypeplan foreslått som et område uten tilrettelegging for friluftsliv. Dette gjør området spesielt attraktivt for folk som ønsker et friluftsliv uten tilrettelegging med merkede stier og hytter. *Langfossen* er en av Norges mest besøkte turistattraksjoner med et fall på ca 600 meter. *Indre Etnefjell* er et fjellplatå uten tekniske inngrep. Området er et viktig regionalt friluftslivsområde der Haugesund Turistforening har tilrettelagt med stier og overnattingsmuligheter.

I søknaden vurderes konsekvensene for friluftslivet stort sett til middels. Det påpekes imidlertid at flere av områdene, spesielt i Skaulenområdet framstår i dag som urørte naturområder. Som vi har nevnt tidligere i brevet er dette kvaliteter som har blitt sterkt redusert de siste 100 årene. Dette er derfor kvaliteter som øker i verdi og vil bli sterkt etterspurt i framtida. Disse utbyggingsplanene vil derfor ha svært negativ effekt for det enkle og naturvennlige friluftslivet.

Manglende konsekvensutredninger

Konsesjonssøknaden bygger på miljøfaglig utredninger som ble foretatt i 1991-92. Disse utredningene sier ingenting om konsekvensene for turisme og reiseliv. Flere reiselivsundersøkelser

viser imidlertid at naturopplevelser er svært viktig for turister i Norge. Det å være turist i Norge er i høy grad en visuell opplevelse, der fri og uberørt natur er viktig. Transportøkonomisk institutt (TØI) har gjennomført flere undersøkelser av hvilke preferanser turister har, og da spesielt utenlandske turister. Det viser seg at ønsket om å oppleve natur og landskaper er dominerende, og at spesielt fosser er meget attraktive. FRIFO savner derfor en vurdering av konsekvensene for reiselivet og turismen i området.

Søknaden sier så langt vi kan se heller ingenting om tap av inngrepsfrie områder, selv om dette blir omtalt indirekte under konsekvensene for friluftslivet. Dette er som sagt kvaliteter som vil øke i verdi i framtida og konsekvensene for dette burde vært vurdert ut fra dagens og framtidens verdivurderinger.

Behovet for mer kraft i Norge

Friluftslivets fellesorganisasjon kan ikke se at det finnes gode argumenter som tilsier et behov for produksjon av mer elektrisk kraft i Norge i dag. Blant annet har vi i her i landet et meget stort potensiale for energiøkonomisering, samtidig som at det i dag er et kraftoverskudd i Europa, som også synes å vær der i overskuelig framtid. De naturinngrepene som vil bli foretatt i forbindelse med utbyggingen i Sauda kan derfor ikke forsvares ut fra behovet for ny kraft.

Alternativ 2000

Vernegruppa for Saudavassdrag har utarbeidet en alternativ utbyggingsløsning, kalt Alternativ 2000. Med dette alternativt kan det hentes ut mer kraft uten nye store naturinngrep. Alternativet vil spare 16 av 17 vassdrag og vil øke kraftproduksjonen i Sauda med over 40 %, eller 450 GWh.

Ut fra natur- og friluftslivsinteresser er dette alternativet klart å foretrekke, men FRIFO kan ikke se at det er behov for mer kraft i Norge og kan derfor heller ikke støtte en slik utbygging.

Konklusjon

Friluftslivets fellesorganisasjon, paraplyorganisasjon for de tolv største friluftslivsorganisasjonene i Norge med til sammen nesten ½ million medlemskap vil på det sterkeste fraråde NVE å gi konsesjon for det omsøkte prosjektet. Vi mener at konsekvensene for natur- og friluftslivet ikke står i forhold til den samfunnsnyten dette prosjektet vil gi.

Vennlig hilsen

Friluftslivets fellesorganisasjon

Harald Tronvik
generalsekretær

Hans Erik Lerkelund
fagkonsulent

Kopier:

FRIFOs styre
FRIFOs medlemsorganisasjoner
FRIFOs fylkeskontakt i Rogaland
Friluftsrådernes Landsforbund
Norges Naturvernforbund
Vernegruppa for Saudavassdraget
Miljøverndepartementet
Direktoratet for naturforvaltning